

Nader onderzoek huismus, gierzwaluw en vleermuizen Bosweg 48 te 't Zand

24 juni 2022, Hippolytushoef

Opdrachtgever:

Zeezand Recreatie
Bosweg 48
1756 CJ 't Zand
e-mail: info@zeezandrecreatie.nl
www.zeezandrecreatie.nl

Opdrachtnemer:

Bureau Aandacht Natuur
Slingerweg 85
1777AG Hippolytushoef
Tel: 0227-595576
Mob: 06-24818383
e-mail: aandachtnatuur@kpnmail.nl
www.aandachtnatuur.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	blz. 2
1.1 Aanleiding en doel.....	blz. 2
1.2 De Wet Natuurbescherming.....	blz. 2
2. Huidige situatie en methode.....	blz. 6
2.1 Gebieds- en planbeschrijving.....	blz. 6
2.2 Methode.....	blz. 7
3. Resultaten.....	blz. 9
3.1 Onderzoek huismus en gierzwaluw.....	blz. 9
3.3 Onderzoek vleermuizen.....	blz. 9
3.4 Overige waarnemingen beschermde soorten.....	blz. 10
4. Conclusies en advies.....	blz. 12
4.1 Onderzoek huismus en gierzwaluw.....	blz. 12
4.2 Onderzoek vleermuizen.....	blz. 12
4.3 Overige beschermde soorten.....	blz. 13
Literatuurlijst.....	blz. 14

Bijlage 1: Wet Natuurbescherming

Bijlage 2: Vleermuiswaarnemingen per veldronde

1. Inleiding

In opdracht van Zeezand Recreatie heeft een nader onderzoek naar huismus, gierzwaluw en vleermuizen in het kader van de Wet Natuurbescherming plaatsgevonden aan de Bosweg 48 gelegen ten zuidwesten van 't Zand. Het veldonderzoek heeft in de periode augustus - september 2021 en maart t/m juni 2022 plaatsgevonden. De bevindingen van dit veldonderzoek worden in deze rapportage verder besproken.

Figuur 1. Ligging van de te slopen bebouwing (rood kader) aan de Bosweg 48 te 't Zand.

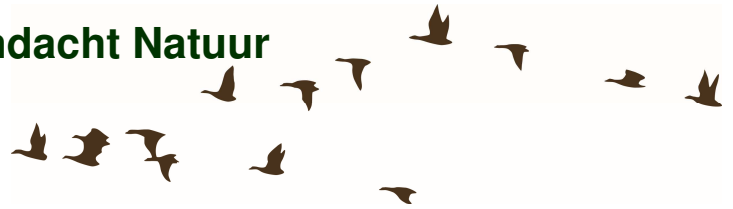
1.1 Aanleiding en doel

In verband met de herinrichting van het terrein aan de Bosweg 48 te 't Zand zal de betreffende bebouwing deels worden gerenoveerd en deels worden gesloopt ten behoeve van nieuwbouw. Ten behoeve van de voorgenomen ontwikkeling heeft het ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot een verkennend onderzoek (quickscan) in het kader van de Wet Natuurbescherming uitgevoerd aan de projectlocatie. Op basis van deze quickscan (*G&G-advies QS2021-113, 6 april 2021*) bleek dat er een vervolgonderzoek noodzakelijk was naar het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van huismus, gierzwaluw en vleermuizen in de te slopen / te renoveren bebouwing. Het vervolgonderzoek is uitgevoerd door Bureau Aandacht Natuur en wordt hieronder verder besproken. Doel van het onderzoek is om vast te stellen of de beoogde locatie een functie heeft als vaste rust- en verblijfplaats voor huismus, gierzwaluw en vleermuizen.

Ten aanzien van andere soortgroepen of andere aspecten van de Wet Natuurbescherming wordt verwezen naar de quickscan van het ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot (*G&G-advies QS2021-113, 6 april 2021*).

1.2 Wet Natuurbescherming

Per 1 januari 2017 is de Wet Natuurbescherming in werking getreden en richt zich op de bescherming van natuurgebieden, -verbindingen, planten- en diersoorten en houtopstanden. Deze wet gaat uit van het 'nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder

ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten of gebieden in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving.

Hieronder volgt een beknopte toelichting van de verschillende onderdelen in de Wet Natuurbescherming. Voor een meer uitgebreide toelichting wordt verwezen naar bijlage 1.

Gebiedsbescherming

Met de gebiedsbescherming zijn de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn in de Nederlandse wetgeving geïmplementeerd. De beschermde gebieden uit de beide richtlijnen zijn hiermee opgenomen in de zogeheten Natura 2000-gebieden. Andere binnen de Wet Natuurbescherming te beschermen gebieden zijn aangewezen als Natuurnetwerk Nederland (NNN), natuurverbinding of provinciaal landschap.

Voor ieder Natura 2000 gebied dient te worden getoetst aan de hiertoe aangewezen instandhoudingsdoelstellingen. Een onderdeel hiervan is tevens de beoordeling van externe effecten zoals de stikstof-emissie van projecten ten opzichte van eventueel aanwezige stikstofgevoelige habitats.

Voor de NNN, natuurverbindingen of andere beschermde gebieden gelden andere toetsingscriteria. Hierbij gaat het om een toetsing van de 'wezenlijke' of 'landschappelijke' waarden van een gebied of natuurverbinding. De regelgeving met betrekking tot deze gebieden is vastgelegd in de Provinciale Ruimte Ordening dan wel de Omgevingsverordening van de betreffende provincie.

Soortbescherming

De soortbescherming binnen de Wet Natuurbescherming kent drie beschermingsregimes, namelijk voor soorten van de Vogelrichtlijn, de Habitatrichtlijn (inclusief het verdrag van de Bern en Bonn) en een apart beschermingsregime voor 'andere soorten' die vanuit nationaal oogpunt beschermd zijn. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade aan soorten en/of hun (functionele) leefomgeving mag worden toegebracht, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). Centraal hierbij staat de zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving.

Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. De mate van negatieve effecten is afhankelijk van soort, locatie en aard van de ingreep. Voor de soortbescherming zijn per beschermingsregime dan ook een aantal verbodsbepalingen van kracht.

➤ Vogelrichtlijnsoorten

Op alle vogels is het beschermingsregime van paragraaf 3.1 van de Wet Natuurbescherming van toepassing. Hiermee is het verboden om in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen en worden ze voornamelijk tijdens de broedperiode beschermd. Voor het verstoren van broedende vogels of nesten kan in het belang van een ruimtelijk ingreep of bestendig beheer en onderhoud geen ontheffing of vrijstelling worden verkregen. Buiten het broedseizoen mogen de nestplaatsen, zonder ontheffing, worden verstoord, mits dit niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Daarnaast zijn de voortplantings- en vaste rust- of verblijfplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft nesten van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendif en zwarte wouw.

Negatieve effecten dienen te worden voorkomen door voorafgaand aan het project mitigerende (verzachtende) maatregelen op te stellen en uit te voeren. Als ondanks het treffen van mitigerende maatregelen niet kan worden voorkomen dat de verbods-

bepalingen worden overtreden is een ontheffing noodzakelijk, maar kan alleen op grond van de volgende belangen worden afgegeven:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora of fauna;
- voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt,
- om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;

Een ontheffing kan mogelijk verleend worden, als door de maatregelen geen verslechtering van de staat van instandhouding van vogelsoort(en) optreedt.

➤ Habitatrichtlijnsoorten

Deze soorten worden beschermd op grond van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn. Op deze soorten is het beschermingsregime van paragraaf 3.2 van de Wet Natuurbescherming van toepassing. Het is hierbij verboden om soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, dan wel hun vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren te beschadigen, te vernielen of te rapen. Ook het opzettelijk verontrusten van bedoelde diersoorten is niet toegestaan.

Met betrekking tot de hierin opgenomen plantensoorten is het verboden om deze in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Voor het verstoren van deze soorten kan in het belang van een ruimtelijk ingreep of bestendig beheer en onderhoud geen ontheffing of vrijstelling worden verkregen. Negatieve effecten en daarmee een ontheffingsaanvraag dienen te worden voorkomen door voorafgaand aan het project mitigerende (verzachtende) maatregelen op te stellen en uit te voeren. Als ondanks het treffen van mitigerende maatregelen niet kan worden voorkomen dat de verbodsbepalingen worden overtreden is een ontheffing noodzakelijk, maar kan alleen op grond van de volgende belangen worden afgegeven:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Een ontheffing kan mogelijk verleend worden, als door de maatregelen geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van Europees beschermde soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

➤ “Andere” nationaal beschermde soorten

Dit betreffen de overige soorten welke bescherming vanuit nationaal oogpunt behoeven. Op deze bijlage staan soorten uit de soortgroepen zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten. Het betreft een limitatieve lijst waarvoor het beschermingsregime van paragraaf 3.3 van de Wet Natuurbescherming van toepassing is. Het is hierbij verboden om soorten opzettelijk te doden of te vangen, dan wel hun vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen. Met betrekking tot de hierin opgenomen plantensoorten is het verboden om deze in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Het beschermingsregime voor deze 'nationaal' beschermde soorten is geïnspireerd op de Habitatrichtlijn, maar zijn in sommige opzichten minder streng. Zo zijn de hierboven genoemde verboden niet van toepassing op de bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden. Tevens is het mogelijk om voor deze soorten een ontheffing of vrijstelling te verkrijgen in het kader van een ruimtelijke inrichting dan wel bestendig beheer en onderhoud. Ten aanzien van de ruimtelijke ordening en bestendig beheer is per provincie voor een aantal soorten een aparte vrijstellingslijst opgesteld. Het betreft veelal algemeen voorkomende soorten uit het beschermingsregime ‘andere’ beschermde soorten.

Bescherming houtopstanden

Voor het vellen van bomen buiten de bebouwde kom¹ in een houtopstand groter dan 10 are of een bomenrij van meer dan 20 bomen, dient dit vooraf te worden gemeld/aangevraagd. De initiatiefnemer is hierbij verplicht om hetzelfde areaal te herplanten.

Ontheffing, vrijstelling of vergunning

Bij werkzaamheden waarbij een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten of gebieden, is een vergunning, ontheffing of vrijstelling nodig. De verantwoording van de Wet Natuurbescherming ligt nagenoeg geheel bij de Provincies en voorziet in één rechtsdocument, waarmee zowel een vergunning als ontheffing kan worden verleend.

Voor locatie gebonden ingrepen die in de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO) staan vermeld kan de ontheffings- of vergunningsaanvraag in het kader van de Wet Natuurbescherming worden aangehaakt bij de omgevingsvergunning. De gemeente is in dit geval het bevoegd gezag. Bij de omgevingsvergunning vindt de natuurtoestemming plaats in de vorm van ‘Verklaringen van geen bedenking’ (Vvgb). De ‘Verklaring van geen bedenkingen’ wordt onder de Wet Natuurbescherming afgegeven door de provincie aan de gemeente. Als er geen Vvgb kan worden afgegeven door de provincie, kan de omgevingsvergunning niet verleend worden door de gemeente.

De eindverantwoordelijkheid voor de aan te leveren informatie ligt bij de aanvrager/initiatiefnemer. Gemeenten zijn als bevoegd gezag omgevingsvergunning er mede verantwoordelijk voor om te beoordelen of een aanvraag omgevingsvergunning compleet is. Het is ook mogelijk om een aparte ontheffing soortenbescherming of vergunning gebiedsbescherming in het kader van de Wet Natuurbescherming aan te vragen bij de desbetreffende provincie (bevoegd gezag). Voor initiatieven die niet vallen binnen de activiteiten van een omgevingsvergunning is dit eveneens van toepassing.

¹ De begrenzing van de bebouwde kom zoals vastgesteld door het college als “bebouwde kom Boswet”

2. Huidige situatie en methode

2.1 Gebieds- en planbeschrijving

Het plangebied bestaat uit twee delen, het woongedeelte met woonhuis en loods en het recreatieve deel met een verouderde bebouwing bestaande uit een kantine, appartementen en een recreatiewoning.

Figuur 2. Panoramafoto van het vooraanzicht Bosweg 48 te 't Zand.

Het recreatieve deel van het terrein is open en wordt voornamelijk ingenomen door gazon. Tussen de gazons zijn op een aantal plaatsen kleine plantsoenen aanwezig met een jonge aanplant van bomen en struiken. Aan de achterzijde is langs het pad een strook met een soort duintjes, begroeid met siergrassen, aanwezig. De inrichting van de open buitenruimte is echter niet onderhevig aan de plannen. Langs de Bosweg staan zes nieuwe kunststof chalets die mogelijk anders gerangschikt worden en mogelijk worden aangevuld met nog twee vergelijkbare chalets. Deze chalets worden niet verwijderd. Aan de achterzijde worden nog zes chalets bijgeplaatst op reeds ingerichte vlakke gazons.

In het midden van het terrein staat een stenen appartementen-complex dat onveranderd behouden blijft. Naast dit gebouw staat een lage kantine met golfplaten dak dat mogelijk vervangen dan wel gerenoveerd.

Aan de achterzijde van het perceel staat een grotere recreatiewoning welke is opgebouwd uit kunststof schroten en een pannendak bestaande uit snelleggers. De wanden sluiten nauw aan op het dak en aan de kopse gevel sluiten de kantpannen direct aan op het boeideel. Aan de achterzijde van de woning ligt een golfplaten dak op isolatiemateriaal. Het recreatieve terrein wordt omgeven door een houten schutting met aan de buitenkant daarvan een circa 4 meter brede sloot, waarvan de oevers zijn bedekt met worteldoek. Aan de wegzijde is een coniferenhaag aanwezig met daartussen een korte rij populieren.

Het woongedeelte bestaat uit een oud woonhuis met gebroken kap en gestukte muren. Aan de achterzijde is een gemetselde aanbouw met zadeldak aanwezig. De woning en aanbouw is opgebouwd uit metselwerk en bevatten een pannendak. De kantpannen van het woonhuis vallen over het metselwerk en bevatten vrij brede openingen. Ook in het metselwerk van de aanbouw zijn op de kopse gevel enkele gaten/scheuren aanwezig. Aan de westzijde van de woning is een loods aangebouwd en is voorzien van een bitumen dak.

De muren zijn voorzien van een spouw die vanaf de buitenkant toegankelijk zijn middels uitgebroken stenen en scheuren in de muur. Rond de schuur en het woonhuis liggen diverse verhardingen en een voortuin, grotendeels bestaand uit gazon met enkele bomen en struiken.

2.2 Methode

Aan de hand van het verkennend onderzoek (*G&G-advies QS2021-113, 6 april 2021*) is beoordeeld dat de te slopen bebouwing mogelijkheden biedt als vaste rust- en verblijfplaats voor huismus, gierzwaluwen en verschillende soorten vleermuizen zoals laatvlieger, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis.

In verband met het mogelijk voorkomen van de jaarrond beschermde soort huismus en gierzwaluw heeft conform de hiervoor geldende kennisdocumenten (*Bij12, juli 2017*) een gericht veldonderzoek plaatsgevonden naar het voorkomen van deze vogelsoorten in en rond de te slopen bebouwing.

Ten behoeve van de inventarisatie van huismus heeft op 11 en 29 april 2022 een ochtendronde plaatsgevonden. Hierbij is de projectlocatie onderzocht op zingende mannetjes of andere nest-indicerende activiteiten van huismus. Met betrekking tot gierzwaluw is op 1 juni, 13 juni en 23 juni, vooraf/tegelijk aan de vleermuisonderzoeken, een avondronde uitgevoerd. Hierbij is gelet op in- en aanvliegende dieren in en rond de pannendaken. De veldbezoeken zijn uitgevoerd onder gunstige weersomstandigheden voor het inventariseren van huismussen en gierzwaluwen, zie tabel 1.

Tabel 1. Weersomstandigheden en data veldonderzoek

Datum	Zonsondergang/ zonsopkomst	Start	einde	Temp.	Wind	Personele inzet	Overig
11-04-'22	06:51 uur	08:00 uur	09:00 uur	5°C	0-1 bf	1	licht bewolkt
29-04-'22	06:13 uur	07:30 uur	08:30 uur	6°C	3-4 bf	1	licht bewolkt
30-08-'21	20:32 uur	21:45 uur	23:45 uur	13°C	3 bf	1	bewolkt
21-09-'21	19:41 uur	00:00 uur	02:00 uur	11°C	3-4 bf	1	bewolkt
19-05-'22	05:40 uur	03:25 uur	05:40 uur	14°C	1-2 bf	1	bewolkt
01-06-'22	21:49 uur	21:00 uur	24:00 uur	13°C	0-1 bf	2	licht bewolkt
13-06-'22	22:00 uur	21:00 uur	22:00 uur	13°C	2-3 bf	1	licht bewolkt
23-06-'22	22:04 uur	21:05 uur	24:05 uur	25-21°C	1-2 bf	2	licht bewolkt

In dit kader heeft, conform het protocol voor vleermuisinventarisaties (*Vleermuisvakberaad NGB & Zoogdiervereniging, januari 2021*), een gericht veldonderzoek plaatsgevonden naar het voorkomen van vleermuizen. Het doel van het vleermuisonderzoek is om vast te stellen of de betreffende gebouwen worden gebruikt als vaste rust- en verblijfplaats door vleermuizen. Hiertoe zijn twee veldrondes uitgevoerd in de paarperiode (15 augustus tot 1 oktober) van 2021 en drie veldrondes in de kraamperiode (15 mei tot 15 juli) van 2022, zie tabel 1. In verband met de aanwezigheid van verschillende gebouwen, zijn de avondrondes in de kraamperiode uitgevoerd door twee personen. Aangezien niet alle gebouwen even geschikt zijn, de locatie een vrij open karakter heeft en het gedrag van vleermuizen in de vroege ochtend en in de paarperiode duidelijker zichtbaar zijn dan gedurende de avondrondes in de kraamperiode, is ten aanzien van het plangebied voor die momenten volstaan met de inzet van één persoon.

Voor het vleermuisonderzoek is gebruik gemaakt van een batdetector (Pettersson D240X). Hiermee kunnen de ultrasone geluiden, die vleermuizen tijdens het vliegen uitzenden, voor het menselijk gehoor hoorbaar gemaakt worden. Indien noodzakelijk, is gebruik gemaakt van opnameapparatuur. Bij twijfel is het geluid opgenomen en geanalyseerd in het hiervoor

speciaal ontworpen computerprogramma Batsound. Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd conform het 'Protocol voor vleermuisinventarisaties' dat maart 2017 is geactualiseerd en door DLG is goedgekeurd en wordt gehanteerd door het Netwerk Groene Bureaus (waarbij Bureau Aandacht Natuur is aangesloten) voor het uitvoeren van vleermuisonderzoek.

Uiteraard zijn ook andere belangwekkende waarnemingen meegenomen in de rapportage en is op basis van een literatuurstudie een effectenbeoordeling gemaakt met betrekking tot de beoogde werkzaamheden.

3. Resultaten

Binnen het plangebied zijn er gedurende het nader onderzoek naast een aantal algemeen voorkomende vogelsoorten en passerende dan wel foeragerende vleermuizen geen beschermde soorten aangetroffen. Hieronder worden de bevindingen van het nader onderzoek verder omschreven.

3.1 Onderzoek huismus en gierwaluw

Tijdens het onderzoek naar huismus en gierwaluw zijn er in de onderzochte gebouwen geen nestlocaties aangetroffen. Op de planlocatie zijn vanuit de oostelijke richting heen en weer vliegende huismussen waargenomen, welke kwamen foerageren in het kippenhok op het erf aan de Bosweg 48. Slecht éénmaal werd een mannetje huismus op het dak van de woning waargenomen. Echter betrof dit geen nest-indicerend gedrag zoals territorium-roep, paring of aanvoer van nestmateriaal of voer voor de jongen.

De aanwezige huismussen betroffen duidelijk een kleine kolonie die hun nestlocatie hadden in de woning ten oosten van het plangebied (Bosweg 27). Op de planlocatie zijn uitsluitend voedselvluchten naar het aanwezige kippenhok waargenomen.

Met uitzondering van een enkel hoog overvliegend exemplaar op 23 juni zijn er geen gierwaluwen waargenomen op de planlocatie. Van invliegende of langs het dak gierende dieren was geen sprake. Verblijfplaatsen van gierwaluw kan dan ook worden uitgesloten van de planlocatie.

Tijdens beide veldrondes op 11 en 29 april 2022, zijn naast een territoriale zwarte roodstaart op het aanliggende agrarische bedrijf geen broedvogels bij of in de te slopen / te renoveren gebouwen opgemerkt. Andere vogelsoorten die in de omgeving van het plangebied zijn waargenomen betreffen witte kwikstaart, merel, Turkse tortel, houtduif, groenling, zwarte kraai, ekster en kauw. In de aanliggende bollenvelden zijn verder soorten als veldleeuwerik en scholekster waargenomen en is in de verte een koekoek gehoord.

Genoemde vogelsoorten hadden verder geen binding met de projectlocatie en zijn er in de betreffende bebouwing binnen het plangebied geen broedende vogels of nesten aangetroffen. Eventuele nestlocaties van vogelsoorten met een jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaats of sporen die wijzen op hun aanwezigheid (braakballen/uitwerpselen, prooi-resten etc.) zijn niet aangetroffen binnen het plangebied.

3.2 Onderzoek vleermuizen

Tijdens het vleermuisonderzoek zijn geen in- of uitvliegende vleermuizen waargenomen. De aangetroffen waarnemingen hebben uitsluitend betrekking op enkele langs vliegende of foeragerende gewone dwergvleermuizen, ruige dwergvleermuis, laatvliegers en rosse vleermuizen. Voor de waarnemingen per veldronde zie bijlage 2.

Met het onderzoek in de paarperiode zijn op en rond de planlocatie voornamelijk enkele passerende en foeragerende vleermuizen waargenomen. De waarnemingen in de paarperiode hebben voornamelijk betrekking op soorten als gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Met de avondronde op 30 augustus is éénmaal een passerende laatvlieger waargenomen en zijn voornamelijk enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen rond het erf waargenomen. Alleen aan de oostzijde van het terrein is korte tijd een ruige dwergvleermuis aanwezig en liet enkele maal in vlucht een werfroep

horen. Tijdens de middernachtronde van 21 september zijn twee passerende gewone dwergvleermuizen en éénmaal een passerende laatvlieger langs de bosweg waargenomen. Op de erfgrens aan de westzijde van het plangebied waren enige tijd drie foeragerende gewone dwergvleermuizen aanwezig bij het wilgenstruweel. Hier passeerde tevens een ruige dwergvleermuis de planlocatie. Geen van de waargenomen dieren vertoonde een binding met de gebouwen binnen het plangebied en met uitzondering van een enkele werfroep van ruige dwergvleermuis, is geen baltsactiviteit van vleermuizen vastgesteld. De werfroep was in vlucht en slechts een enkele keer waargenomen. De ruige dwergvleermuis maar kort aanwezig, waarmee een paarverblijf van deze soort binnen het plangebied kan worden uitgesloten. Een binding van de waargenomen vleermuizen met de bebouwing aan de Bosweg 48 is niet vastgesteld, van een paarverblijfplaats in betreffende bebouwing is dan ook geen sprake.

In de kraamperiode (15 mei t/m 15 juli) van 2022 zijn tijdens de ochtendronde van 19 mei uitsluitende enkele passerende vleermuizen waargenomen en betroffen twee laatvliegers en één gewone dwergvleermuis. De waarneming zijn aan het begin van de veldronde gedaan, naar 4:03 zijn geen waarnemingen van vleermuizen meer gedaan. Van invliegende dieren was dan ook geen sprake. Tijdens de avondronde zijn zo'n 30-40 minuten na zonsondergang de eerste vleermuizen (gewone dwergvleermuis) waargenomen en betrof in beide gevallen een passerende en foeragerende gewone dwergvleermuis. Die dieren kwamen vanuit oostelijke richting aangevlogen de vroege avond een aantal gewone dwergvleermuizen uit het zuiden aangevlogen. Op 1 juni 2022 is de betreffende gewone dwergvleermuis enige tijd bij de haag langs de bosweg blijven foerageren. Aan de noordzijde van de bebouwing passeerde op beide avonden eveneens een gewone dwergvleermuis. Verder zijn er een aantal hoog overvliegende rosse vleermuizen waargenomen en betroffen twee dieren op 1 juni 2022 en vijfmaal een rosse vleermuis op 23 juni 2022. Verder is op 23 juni een passerende laatvlieger en een kortstondige foeragerende gewone dwergvleermuis aan de noordzijde van het plangebied waargenomen. Van een kraamkolonie of zomerverblijfplaats van vleermuizen in de betreffende bebouwing is geen sprake. Tevens ontbreken er lijnvormig structuren aan of langs het plangebied en is er geen sprake van een vliegroute van vleermuizen. Met de herinrichting van het projectgebied is er geen sprake van een aantasting van verblijfplaatsen of essentieel leefgebied van vleermuizen.

3.3 Overige waarnemingen beschermde soorten

Met uitzondering van rugstreeppad zijn andere beschermde soorten of soortgroepen dan hierboven genoemd niet aangetroffen op of in de omgeving van de projectlocatie. Tijdens de avondronde van 1 juni 2022 is aan de duinrand, ten noorden van de projectlocatie op een afstand van ca. 1 tot 1,5km de baltsroep van rugstreeppadden gehoord. Tijdens de avondronde van 23 juni is een langstrekkend exemplaar van rugstreeppad op de parkeerplaats aangetroffen.

In de quickscan (*G&G-advies QS2021-113, 6 april 2021*) wordt eveneens aangegeven dat de soort in de directe omgeving van het plangebied voorkomt, maar dat een nader onderzoek niet noodzakelijk is, aangezien geschikte voortplantingswateren ontbreken en de omliggende sloten niet onderhevig zijn aan de plannen. Tevens wordt aangegeven dat rugstreeppad zich kan ingraven (voor overwintering) in de aanwezige zandhopen (duintjes) op het recreatieterrein. Echter kan worden verwacht dat dieren in de directe omgeving van de binnenduinrand in het najaar voor de overwintering naar het duingebied trekken om hier in traditionele zandgebieden te overwinteren. In de aanwezige zandhopen op het terrein kunnen dieren zich niet diep (genoeg) ingraven, aangezien deze later zijn opgebracht op een minder geschikte ondergrond (waaronder betonplaten). Aangezien de aanwezige

Figuur 6. Aangetroffen rugstreeppad op het parkeerterrein aan de Bosweg 48.

zandhopen niet onderhevig zijn aan de werkzaamheden en wordt verwacht dat in de omgeving aanwezige rugstreeppadden in de duinen overwinteren, is het afdekken of afschermen van de zandhopen niet noodzakelijk. Indien met eventuele sloopwerkzaamheden de kans ontstaat dat er (in het voorjaar/ de zomer) tijdelijke wateren ontstaan (spoorvorming of regenwater in funderingswerken op een zandig bouwterrein), dient de aanbeveling om het bouwterrein rondom af te schermen met een amfibiescherm om vestiging/voortplanting van rugstreeppad binnen het plangebied te voorkomen.

Tijdens de overige onderzoeksmomenten zijn er geen beschermde soorten van andere soortgroepen (amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en andere ongewervelde) binnen of in de directe omgeving waargenomen.

4. Conclusies en advies

Hieronder worden de conclusies ten aanzien van het nader onderzoek beschreven en aangegeven of en welke vervolgstappen noodzakelijk zijn.

4.1 Onderzoek huismus en gierzwaluw

Op de projectlocatie zijn uitsluitend enkele algemeen voorkomende broedvogels aangetroffen. Voor alle beschermde inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt vanuit de Wet Natuurbescherming een verbod op handelingen die nesten of eieren beschadigen of verstoren. In de praktijk betekent dit dat storende werkzaamheden alleen buiten het broedseizoen² uitgevoerd mogen worden.

Handelingen die een vaste rust- of verblijfplaats van beschermde vogels (categorie 1 t/m 4) verstoren zijn eveneens niet toegestaan. Nestlocaties van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw worden gezien als een jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaats. Voor de verstoring van deze verblijfplaatsen en belangrijk leef- of foerageergebied is ook buiten het broedseizoen een ontheffing noodzakelijk. In de te slopen bebouwing zijn geen nesten van huismus of gierzwaluw aanwezig. Ook met betrekking tot andere genoemde jaarrond beschermde vogelsoorten zijn geen mogelijke of potentiële nestlocaties waargenomen, dan wel sporen gevonden die wijzen op de aanwezigheid van jaarrond beschermde vogelsoorten op de projectlocatie.

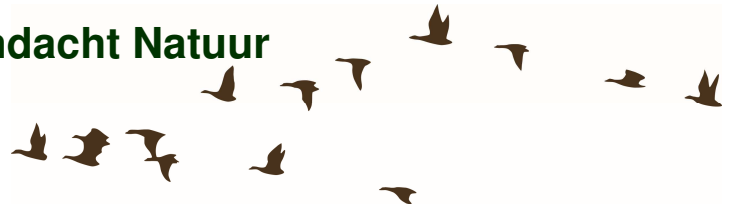
Met betrekking tot de jaarrond beschermde vogelsoorten huismus en gierzwaluw kan de aanwezigheid van genoemde soorten op basis van het nader onderzoek worden uitgesloten. Een ontheffingsaanvraag met betrekking tot een vaste rust- of verblijfplaats van beschermde vogels in het kader van de Wet Natuurbescherming is hiermee niet noodzakelijk.

4.2 Onderzoek vleermuizen

Met betrekking tot vleermuizen zijn voornamelijk waarnemingen gedaan van enkele passerende en foeragerende gewone dwergvleermuizen, ruige dwergvleermuis, laatvliegers en rosse vleermuizen. In de paarperiode (15 augustus t/m 1 oktober) van 2021 zijn geen paarverblijven vastgesteld in de betreffende bebouwing. Het waargenomen werfroepende ruige dwergvleermuis was slechts kort aanwezig en vertoonde geen binding met de bebouwing op de projectlocatie. Ook tijdens het onderzoek in de kraamperiode (15 mei t/m 15 juli) zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen.

Met de voorgenomen sloop en renovatie van betreffende opstallen, worden geen verblijfplaatsen van vleermuizen verstoord of verwijderd. Ook van het verstoren of verwijderen van vliegroutes, dan wel belangrijk foerageergebied is geen sprake. Op basis van het uitgevoerde nader onderzoek is een ontheffing in het kader van de Wet Natuurbescherming of het nemen van aanvullende mitigerende maatregelen ten aanzien van vleermuizen niet noodzakelijk.

² In het kader van de Wet Natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Doorgaans gaat het hierbij om de periode van 15 maart t/m 15 juli.

4.3 Overige beschermde soorten

Het nader onderzoek heeft zich hoofdzakelijk gericht op de aanwezigheid van (verblijfplaatsen van) huismus, gierzwaluw en vleermuizen. Een nader onderzoek naar het voorkomen van andere beschermde soorten is op basis van de quickscan (G&G-advies QS2021-113, 6 april 2021) niet noodzakelijk.

Met uitzondering van rugstreeppad zijn er tijdens het nader onderzoek geen andere zwaar beschermde soorten aangetroffen. Aangezien de aanwezige terreintypen geen geschikt voortplantingsgebied vormen voor rugstreeppad, de soort een nachttactief dier betreft en de aanwezige populatie rugstreeppad overwintert in het nabijgelegen duingebied, is het niet de verwachting dat exemplaren of leefgebied van rugstreeppad worden verstoord of verwijderd. Indien met eventuele sloopwerkzaamheden de kans ontstaat dat er in het voorjaar en de zomer tijdelijke wateren ontstaan (spoorvorming of regenwater in funderingswerken op een zandig bouwterrein), dient echter wel de aanbeveling om het (bouw)terrein rondom af te schermen met een amfibiescherm om vestiging/voortplanting van rugstreeppad binnen het plangebied te voorkomen.

Ander beschermde soorten zijn niet aangetroffen op de projectlocatie en kennen tevens op basis van de aanwezige terreintypen en verspreidingsgegevens worden uitgesloten. Echter kunnen veranderingen in de situatie binnen het plangebied of in de planvorming altijd leiden tot andere inzichten en daarmee tot wijziging van deze conclusies. Mogelijk kunnen gedurende het planproces of de werkzaamheden zich nieuwe soorten gaan vestigen. Bij constatering van een beschermde soort tijdens de voorgenomen activiteiten, kan het alsnog noodzakelijk zijn om maatregelen te nemen of ontheffing aan te vragen voor deze soort(en).

Literatuurlijst

- Broekhuizen, S., Hoekstra K., Thissen J.B.M., Canters K.J., Buys J.C. (redactie), 2016, *Atlas van de Nederlandse zoogdieren Natuur van Nederland 12*, Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden
- Kapteyn K., 1995, *Vleermuizen in het landschap over hun ecologie, gedrag en verspreiding*, Schuyt & Co Uitgevers en Importeurs bv, Haarlem / Provincie Noord-Holland, Haarlem.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur, *Het protocol voor vleermuisinventarisaties*, 1 januari 2021.
- Creemers R.C.M. & van Delft J.J.C.W., 2009, *De amfibieën en reptielen van Nederland – Nederlandse fauna 9*, Nationaal Historisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden
- Hoogetboom D., Ruitenbeek W., Visbeen F., Wondergem J., 2014, *Atlas van de Noord-Hollandse zoogdieren 1989-2014*, Landschap Noord-Holland, Noordhollandse Zoogdier Studiegroep (NOZOS), Springeruit Drukwerk
- Bos F., Bosveld M., Groenendijk D., van Swaay C., Wynhoff I., De Vlinderstichting, 2006, *De Dagvlinders van Nederland (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea)*, *Nederlandse fauna 7*, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden
- Nederlandse vereniging voor Libellenstudie, 2002, *De Nederlandse libellen (Odonata)*, *Nederlandse fauna 4*, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden
- BIJ12, juli 2017, *Kennisdocument huismus – Passer domesticus*, versie 1.0, Utrecht
- BIJ12, juli 2017, *Kennisdocument gierzwaluw – Apus apus*, versie 1.0, Utrecht
- Van Dam M.H.P., De Staatssecretaris van Economische Zaken, 28 oktober 2016, *Regeling van de Staatssecretaris van Economische Zaken van 16 oktober 2016, nr. WJZ / 16153443, houdende regels ter uitvoering van de Wet natuurbescherming en het Besluit natuurbescherming (Regeling natuurbescherming, Staatscourant Nr.55791*
- Van Dam M.H.P., De Staatssecretaris van Economische Zaken, 19 januari 2016, *Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming)*, Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden
- Ministerie van Economische zaken, 3 december 2016, *Soortbescherming bij ruimtelijke ingrepen*, StainessMedia.com
- Provinciale Staten van Noord-Holland, *Besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland van tot vaststelling van de Verordening vrijstellingen soorten Noord-Holland*, Haarlem
- Dienst Regelingen (2009). *Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijk ingrepen*.
- www.vogelbescherming.nl
- www.sovon.nl
- www.telmee.nl
- www.noord-holland.nl
- www.rijksoverheid.nl
- <https://geoapps.noord-holland.nl/>

Bijlage 1. Wet Natuurbescherming

Inleiding Wet Natuurbescherming

Per 1 januari 2017 is de Wet Natuurbescherming in werking getreden en vervangt de Natuurbeschermingswet 1998 (1 oktober 2005), de Flora- en faunawet (1 april 2002) en de Boswet (20 juli 1961). De Wet Natuurbescherming heeft tot doel om (1) de biodiversiteit in Nederland te beschermen, (2) het decentraliseren van verantwoordelijkheden en (3) het vereenvoudigen van de wet- en regelgeving. De voorgaande natuurwetgeving kende verschillende bevoegde gezagen en rechtsdocumenten (vergunning, ontheffing en melding). De verantwoording van de Wet Natuurbescherming komt vrijwel geheel bij de Provincies te liggen en voorziet in één rechtsdocument, waarmee zowel een vergunning als ontheffing wordt verleend. Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote internationale belangen of provincie overschrijdende zaken zijn gemoeid, blijft het Rijk bevoegd gezag.

In deze wet, gepubliceerd op 19 januari 2016 in het Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden Nr. 34, jaargang 2016, is het behoud van de biologische diversiteit en een duurzaam gebruik van de bestanddelen daarvan en de instandhouding van de natuurlijke habitats (*richtlijn 92/43/EEG, 21 mei 1992*) en de wilde flora en fauna (*PbEG 1992, L206*), het behoud van de vogelstand (*richtlijn 2009/147/EG, 30 november 2009; PbEU 2010, L20*) en diverse verdragen inzake de biologische diversiteit en de bescherming van bedreigde dier- en plantensoorten en hun natuurlijke leefomgeving geregeld.

Gebiedsbescherming

Met de gebiedsbescherming (voorheen de Natuurbeschermingswet 1998) zijn de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn in de Nederlandse wetgeving geïmplementeerd. De beschermde gebieden uit de beide richtlijnen zijn hiermee opgenomen in de Natura 2000-gebieden. In Nederland zijn 164 Natura 2000-gebieden vastgesteld. Per Natura 2000-gebied zijn de instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van habitattypen, habitatrichtlijnsoorten en/of vogelrichtlijnsoorten apart aangewezen. Iedereen die vermoedt of kan weten dat zijn handelen of nalaten, gelet op de instandhoudingdoelen, nadelige gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, is verplicht deze handelingen achterwege te laten of te beperken dan wel te verzachten (middels mitigerende maatregelen). Het bevoegd gezag kan beperkende maatregelen opleggen om schadelijke activiteiten te verzachten of te voorkomen. Voor onvermijdelijke schade is men verplicht een vergunning aan te vragen.

Andere te beschermen gebieden bestaan uit gebieden aangewezen als Natuurnetwerk Nederland (NNN), natuurverbinding (evz) of provinciaal landschap. Deze beschermde waarden van de NNN of een natuurverbinding zijn niet toegespitst tot bepaalde soorten of habitats, zoals bij de Natura 2000-gebieden), maar gaat het hoofdzakelijk om de 'wezenlijke' of 'landschappelijke' waarden van een gebied of natuurverbinding.

- **Natura 2000-beheerplannen**

Regulier beheer en bestaand gebruik zijn (of worden) opgenomen in Natura 2000-beheerplannen. Na vaststelling van de beheerplannen hoeft daarvoor geen vergunning aangevraagd te worden.

- **Cumulatieve effecten**

Door een combinatie van activiteiten kunnen namelijk ook negatieve effecten optreden, de zogeheten *cumulatieve effecten*. Hierbij wordt als richtlijn gehanteerd dat alleen plannen en projecten, waarover een definitief besluit is genomen, bij deze beoordeling worden betrokken.

- **Beschermde Natuurmonument**

Tevens waren, voordat Natura 2000 gebieden bestonden, zogeheten Beschermde Natuurmonumenten aangewezen. Voor deze gebieden bestaan vaak minder concrete natuurdoelen en was gericht op de instandhouding van de wezenlijke waarden, zoals natuurschoon en natuurwetenschappelijke waarden. In de Wet Natuurbescherming komen de aanwijzingen van Beschermde Natuurmonument te vervallen.

Soortbescherming

De soortbescherming binnen de Wet Natuurbescherming kent drie beschermingsregimes, namelijk voor soorten van de Vogelrichtlijn, de Habitatrichtlijn (inclusief het verdrag van de Bern en Bonn) en een apart beschermingsregime voor 'andere soorten' die vanuit nationaal oogpunt beschermd zijn. Elk van deze van de regimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. Hiermee zijn binnen de Wet Natuurbescherming ruim 700 vogelsoorten en 230 overige Europese en nationale soorten beschermd.

Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade aan soorten en/of hun (functionele) leefomgeving mag worden toegebracht, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). Centraal hierbij staat de zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. De wet erkent hierbij de intrinsieke waarde van de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit. Dat betekent dat voor de wet alle dieren en planten van onvervangbare waarde zijn en dat daar dus zorgvuldig mee omgegaan moet worden. Het gevolg is onder andere, dat iedereen die redelijkerwijs weet of kan vermoeden dat door zijn/haar handelen of nalaten nadelige gevolgen voor beschermde dier- of plantensoorten worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel naar redelijkheid alle maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

In de Wet Natuurbescherming worden de volgende planten- en diersoorten beschermd:

- 80 inheemse plantensoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen
- alle van nature in Nederland in het wild levende vogels
- alle vleermuizen (22) die van nature in Nederland in het wild voorkomen
- 39 terrestrische zoogdieren en 7 marine zoogdieren
- alle amfibieën (16) en reptielen (7) die van nature in Nederland in het wild voorkomen
- een beperkt aantal soorten vissen (8), en schaal- en schelpdieren (3)
- bepaalde soorten insecten zoals vlinders (27), libellen (16) en kevers(6)

Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. Welke negatieve effecten dat precies zijn, kan niet in een lijst opgesomd worden. Dat is afhankelijk van soort, locatie en aard van de ingreep. Om die bescherming toch enigszins concreet te maken, zijn per beschermingsregime een aantal verbodsbepalingen van kracht.

• Beschermingsregime Vogels

Alle van nature in Nederland in het wild levende vogelsoorten zijn beschermd volgens het beschermingsregime van de Vogelrichtlijn. Het gaat om ca. 700 soorten die van nature op het grondgebied van de Europese Unie voorkomen. In de praktijk betreft het alle soorten die in Nederland als broedvogel, standvogel, wintergast of doortrekker aanwezig kunnen zijn, in totaal ca. 290 soorten. Op alle vogels is het beschermingsregime van paragraaf 3.1 van de Wet Natuurbescherming van toepassing en betreft de volgende verbodsbepalingen:

- Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.
- Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen
- Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben
- Het is verboden vogels opzettelijk te (ver)storen tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort¹

¹ Afhankelijk van de betekenis van de lokale vogelpopulatie kan sprake zijn van een effect op de landelijke staat van instandhouding. Daarbij moet ook rekening worden gehouden met cumulatieve effecten op de landelijke staat van de soort. Het beschadigen van nesten tijdens het broedseizoen blijft verboden, maar het verstoren van vogels niet, tenzij er sprake is van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de betreffende soort.

Voor de verstoring van broedende vogels en vogelnesten wordt geen ontheffing of vrijstelling verleend voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en niet voor dwingende redenen van openbaar belang. Voor vogels geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dat zijn:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora of fauna;
- voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt,
- om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;

Van een (beperkt) aantal vogels is de nestplaats jaarrond beschermd. De jaarrond beschermde nestlocaties zijn alleen jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Voor de overige vogelsoorten geldt dat (opzettelijke) verstoring van broedende dieren is verboden. Buiten het broedseizoen mogen de nestplaatsen, zonder ontheffing, worden verstoord, mits dit geen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende soort. Daarbij geldt geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. De meeste vogels broeden tussen medio maart en medio juli.

• Beschermingsregime Habitatrichtlijnsoorten

Deze soorten worden beschermd op grond van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn. De Europees beschermde soorten, niet vogels zijnde, bestaan uit soorten van de Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a, inclusief het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt. Op deze soorten is het beschermingsregime van paragraaf 3.2 van de Wet Natuurbescherming (artikel 3.5, lid 1 (fauna) en lid 5 (flora)) van toepassing en betreft de volgende verbodsbepalingen:

- Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk² te doden of te vangen.
- Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.
- Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- Het is verboden dieren opzettelijk te verontrusten.
- Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Voor soorten beschermd onder de Habitatrichtlijn (bijlage IV), het Verdrag van Bern (Bijlage I en II) of het Verdrag van Bonn (Bijlage I) kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;

² In de Wet Natuurbescherming is bij meerdere verbodsbepalingen het "opzetvereiste" toegevoegd, in lijn met de artikelen van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. Niet-opzettelijke handelingen waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden, zijn niet verboden. Daarbij is echter van belang dat het Europees Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen: "Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant...".

- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;

• Beschermingsregime “andere” beschermde soorten

Dit betreffen “andere” soorten welke bescherming vanuit nationaal oogpunt behoeven. De andere, ‘nationale’ soorten staan vermeld in een bijlage van de wet die hoort bij artikel 3.10. Op deze bijlage staan soorten uit de soortgroepen zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten. Het betreft een limitatieve lijst waarvoor het beschermingsregime van paragraaf 3.3 van de Wet Natuurbescherming van toepassing is. Het beschermingsregime voor deze ‘nationaal’ beschermde soorten is geïnspireerd op de Habitatrichtlijn, maar zijn in sommige opzichten minder streng en gelden de volgende verbodsbepalingen:

- Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
- Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
- Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Het verbod om dieren opzettelijk te doden of te vangen en het verbod om vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of vernielen, is niet van toepassing op de bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Voor de ‘andere’ (nationaal) beschermde soorten kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- de belangen die gelden voor soorten van de Habitatrichtlijn zoals hierboven beschreven;
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied,
- in het algemeen belang van de betreffende soort.

• Mitigatie en compensatie

Negatieve effecten en daarmee een ontheffingsaanvraag kunnen worden voorkomen door voorafgaand aan het project mitigerende (=verzachtende) maatregelen op te stellen en uit te voeren. Indien dergelijke maatregelen kunnen worden getroffen waardoor negatieve effecten kunnen worden voorkomen, vindt geen overtreding van de verbodsbepalingen plaats. Voorbeelden van mitigerende maatregelen die een overtreding kunnen voorkomen zijn:

- het aanpassen van de werkvolgorde of uitvoeringsperiode
- het gebruik maken van andere werkapparatuur
- of de werkzaamheden faseren in ruimte en tijd

Voor een aantal soorten (23) kan met betrekking tot mitigerende maatregelen ten aanzien van (verstorende) werkzaamheden of activiteiten, worden gehandeld conform een soortenstandaard. In de soortenstandaard staan naast ecologische informatie van de betreffende soort ook de mogelijke maatregelen om effecten te voorkomen, te verminderen en/of te herstellen.

Als ondanks het treffen van mitigerende maatregelen niet kan worden voorkomen dat de verbodsbepalingen worden overtreden, is een ontheffing noodzakelijk. Een ontheffing kan mogelijk verleend worden, als door de maatregelen geen verslechtering van de staat van instandhouding van vogelsoort(en) optreedt en/of geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de overige Europees en nationaal beschermde soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Maatregelen die de effecten op de plek van handeling herstellen, zijn mitigerend van aard; maatregelen die de effecten voor de populatie opheffen door herstel of verbetering op een andere plek zijn compenserend van aard. In de soortenbescherming wordt, in tegenstelling tot de gebiedenbescherming, geen scherp onderscheid gemaakt tussen mitigerende en compenserende maatregelen. Belangrijk is dat de staat van instandhouding gegarandeerd wordt.

- **Vrijstelling**

Onder de Wet Natuurbescherming is niet altijd een ontheffing nodig bij handelingen met gevolgen voor beschermde plant- en diersoorten. In (veel) gevallen kunt u gebruik maken van een vrijstelling. Een vrijstelling is een uitzondering op een wettelijk verbod, die wordt vastgesteld voor een van te voren bepaalde categorie van gevallen. Er zijn verschillende vrijstellingen van de verboden voor beschermde soorten mogelijk, zoals provinciale verordeningen en gedragscodes.

In de Wet Natuurbescherming zijn voor beschermde soorten ook andere vormen van vrijstelling geïntroduceerd, zoals door middel van een 'programmatische aanpak'. Een programmatische aanpak kan meerwaarde bieden, bijvoorbeeld bij de vormgeving van een actieve leefgebiedenbenadering op regionaal niveau voor soorten waarvoor dat in het licht van de internationale verplichtingen nodig is. Dit moet leiden tot een meer doelmatige aanpak en tegelijkertijd ruimte genereren voor economische en ruimtelijke ontwikkelingen. Via de programmatische aanpak moet dan zekerheid worden geboden dat het streven naar een gezonde populatie van de betreffende soort niet in het gedrang komt. De programmatische aanpak dient getoetst te zijn aan de criteria voor vrijstelling die voor de betreffende soort(en) is vastgesteld. Indien dat het geval is, kan sprake zijn van een vrijstelling. Overigens is ook een vrijstelling in de vorm van een ministeriële regeling mogelijk (artikel 3.11).

Ten aanzien van de ruimtelijke ordening en bestendig beheer is per provincie voor een aantal soorten een aparte vrijstellingslijst opgesteld. Het betreft veelal algemeen voorkomende soorten uit het beschermingsregime 'andere' beschermde soorten.

Bescherming Houtopstanden

Voor het vellen van bomen buiten de bebouwde kom in een houtopstand groter dan 10 are of een bomenrij van meer dan 20 bomen, dient dit tevoren te worden gemeld/aangevraagd en is de initiatiefnemer verplicht om hetzelfde areaal te herplanten³. De aanvraag dient als onderdeel van de omgevingsvergunning bij de betreffende gemeente te worden ingediend. Tevens is mogelijk om de aanvraag separaat bij de provincie in te dienen. De provincie bepaalt welke gegevens bij een aanvraag/melding moeten worden aangeleverd.

³ De herplantplicht vervalt voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel.

Ontheffing, vrijstelling en/of vergunning

Bij werkzaamheden waarbij een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten of gebieden, is een vergunning, ontheffing of vrijstelling nodig op de in de wet gestelde verbodsbepalingen. Voor handelingen of activiteiten is een ontheffing van de verbodsbepalingen nodig indien:

- Er geen maatregelen mogelijk zijn om het overtreden van de verbodsbepalingen te voorkomen;
- Er geen vrijstelling geldt op grond van een provinciale verordening, gedragscode, beheerplan Natura 2000, programmatische aanpak of een ministeriële regeling.

Voor locatie gebonden ingrepen die in de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO) staan vermeld kan de ontheffingsaanvraag worden aangehaakt bij de omgevingsvergunning. Voor initiatieven die niet vallen binnen de activiteiten van een omgevingsvergunning (zoals activiteiten uit de Waterwet, mijnbouwwet etc.) geldt dat een aparte ontheffing in het kader van de Wet Natuurbescherming aangevraagd moet worden (naast een mogelijke watervergunning, ontgrondingsvergunning etc.). Als sprake is van een handeling met gevolgen voor beschermde soorten of gebieden waarvoor een omgevingsvergunning nodig is, is het tevens mogelijk dat de initiatiefnemer eerst apart een ontheffing en/of vergunning onder de Wet Natuurbescherming aanvraagt en daarna de omgevingsvergunning.

De gemeente is het bevoegd gezag voor de aanvraag van een omgevingsvergunning. Bij de omgevingsvergunning vindt de natuurtoestemming plaats in de vorm van 'Verklaringen van geen bedenking' (Vvgb). De 'Verklaring van geen bedenkingen' wordt onder de Wet Natuurbescherming afgegeven door de provincie (of in bijzondere gevallen door het Rijk) aan de gemeente. Als er geen Vvgb kan worden afgegeven door de provincie, kan de omgevingsvergunning niet verleend worden door de gemeente.

De eindverantwoordelijkheid voor de aan te leveren informatie ligt bij de aanvrager/initiatiefnemer. Gemeenten zijn als bevoegd gezag omgevingsvergunning er mede verantwoordelijk voor om te beoordelen of een aanvraag omgevingsvergunning compleet is.

Indien (vooraf) een aparte ontheffing soortenbescherming of vergunning gebiedsbescherming in het kader van de Wet Natuurbescherming aangevraagd wordt / moet worden, is de desbetreffende provincie het bevoegd gezag. De provincie zal vervolgens de aangeleverde gegevens toetsen en bepalen of een vergunning, ontheffing dan wel vrijstelling kan worden afgegeven en onder welke voorwaarden.

Een ontheffing (of een vrijstelling) wordt uitsluitend verleend, als voldaan is aan elk van de volgende drie cumulatieve voorwaarden:

- Geen andere bevredigende oplossing voor handen is;
- Sprake is van een in de wet genoemd belang (zie soortbescherming);
- Geen sprake is van verslechtering/afbreuk aan de staat van instandhouding van de soort.

Om te beoordelen of aan deze voorwaarden wordt voldaan zal de provincie een toetsing van de belangen en de alternatieven uitvoeren en een ecologische toetsing doen. De termijn voor het behandelen van een aanvraag bedraagt 13 weken met de mogelijkheid om dit eenmalig te verlengen met 7 weken.

Indien door een handeling of activiteit verbodsbepalingen overtreden worden, moet door de initiatiefnemer worden aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing(en) is, waardoor de verbodsbepalingen niet overtreden zullen worden. Bij andere oplossingen kan gedacht worden aan alternatieve locaties, een ander ontwerp of inrichting van het plan, of een andere uitvoering van de handelingen.

Bij de beoordeling of afbreuk wordt gedaan aan de staat van instandhouding mogen mitigerende en compenserende maatregelen betrokken worden. Uiteindelijk mag het verlenen van de ontheffing geen negatief effect hebben op het voorkomen van de soort. Het ecologische toetsingscriterium verschilt per beschermingsregime. Wettelijk verschilt het toetsingscriterium voor vogels van dat voor overige Europees en nationaal beschermde soorten. Europese jurisprudentie maakt echter duidelijk dat bij afwijkingen onder de Vogelrichtlijn ook gekeken moet worden naar de staat van instandhouding van de populatie vogels.

De staat van instandhouding van lokale populaties is meestal niet bekend. De status van de lokale populatie kan afwijken van de landelijke staat van instandhouding of landelijke trend. Hoe minder gunstig de trend en/of staat van instandhouding, des te strenger moet de beoordeling zijn of er toestemming voor de ontheffing kan worden verleend. Bij deze beoordeling moet rekening worden gehouden met cumulatieve effecten, dus ook met reeds verleende ontheffingen voor dezelfde populaties van de soort.

Bijlage 2. Vleermuiswaarnemingen per veldronde

Vleermuisronde 30 aug. 2021

21:45 uur - 23:45 uur

13°C, bewolkt, wind: 3bf

Legenda

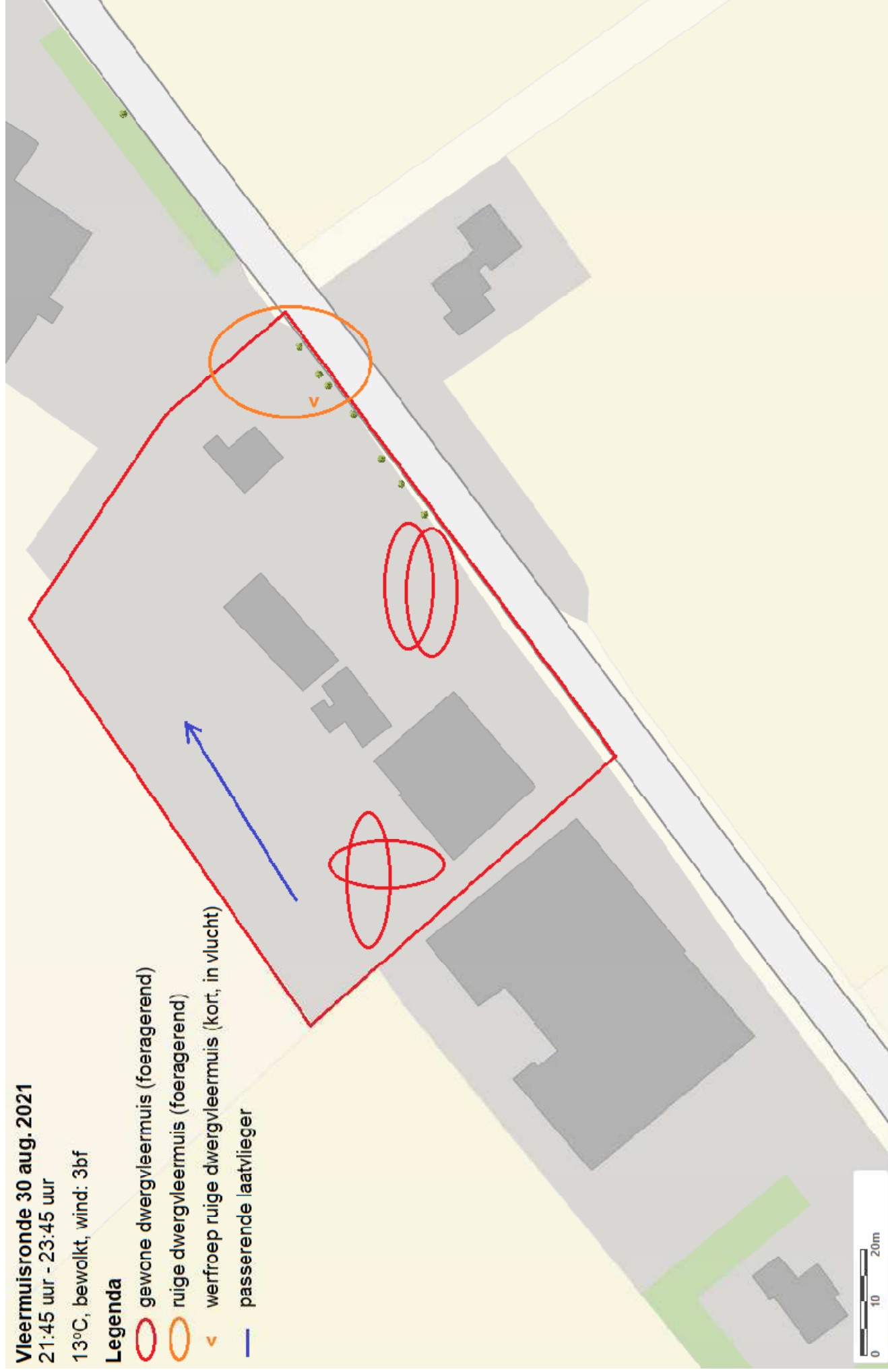
○ gewone dwergvleermuis (foeragerend)

○ ruige dwergvleermuis (foeragerend)

< werfroep ruige dwergvleermuis (kort, in vlucht)

— passerende laatvlieger

0 10 20m

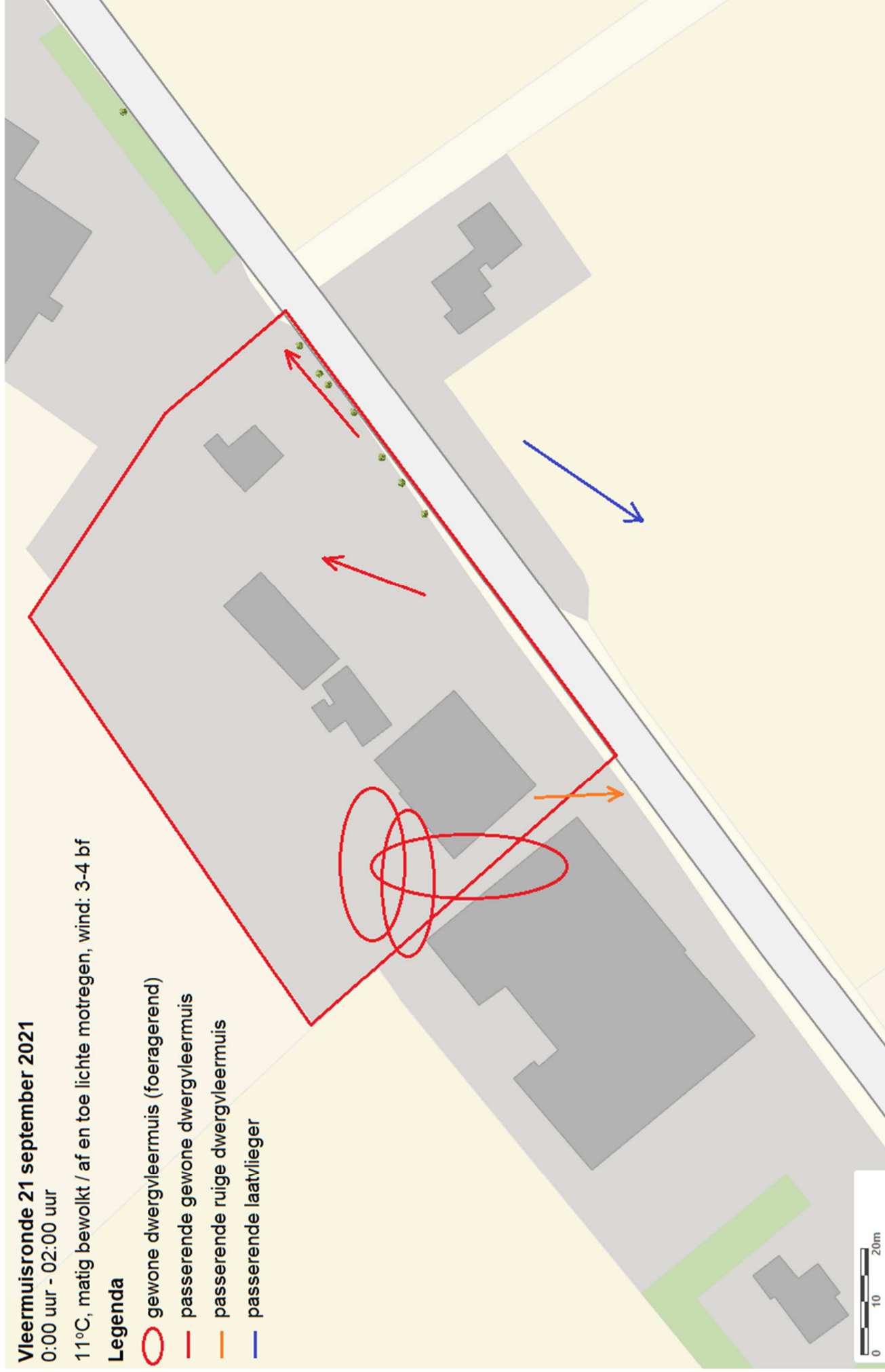
Vleermuisronde 21 september 2021

0:00 uur - 02:00 uur

11°C, matig bewolkt / af en toe lichte motregen, wind: 3-4 bf

Legenda

- gewone dwergvleermuis (foeragerend)
- passerende gewone dwergvleermuis
- passerende ruige dwergvleermuis
- passerende laatvlieger

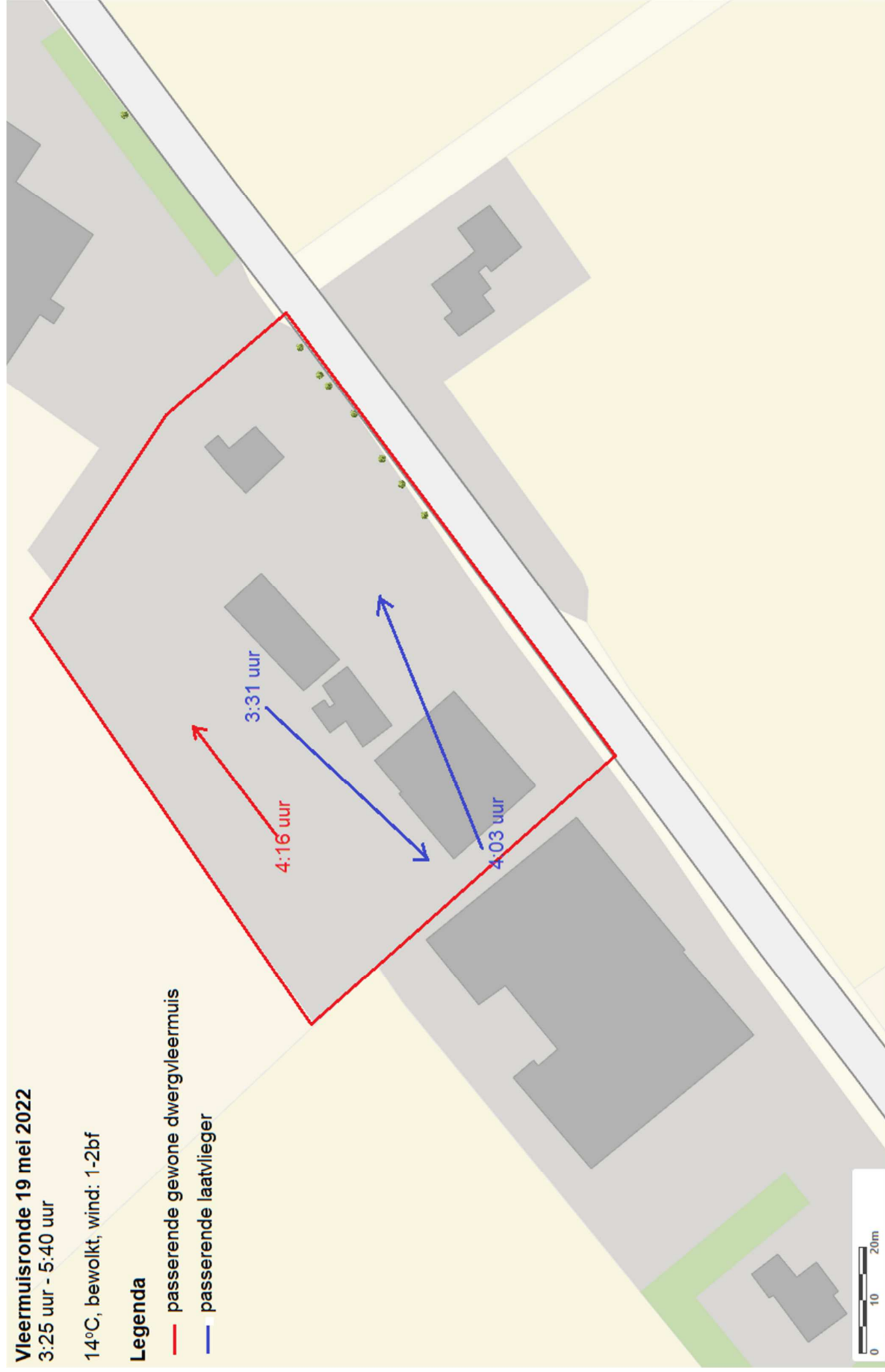
Vleermuisronde 19 mei 2022

3:25 uur - 5:40 uur

14°C, bewolkt, wind: 1-2bf

Legenda

- passerende gewone dwergvleermuis
- passerende laatvlieger

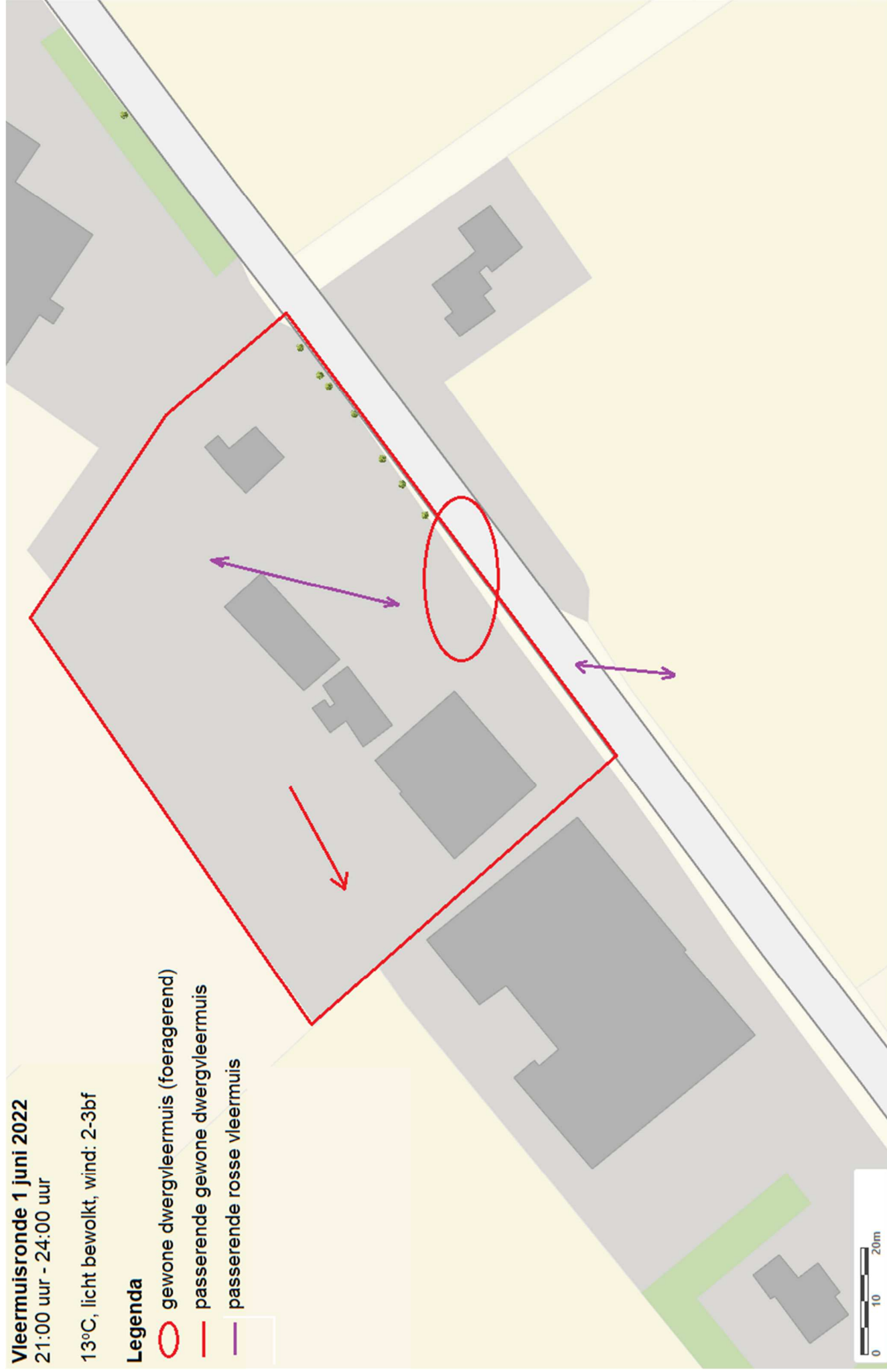

Vleermuisronde 1 juni 2022
21:00 uur - 24:00 uur

13°C, licht bewolkt, wind: 2-3bf

Legenda

- gewone dwergvleermuis (foeragerend)
- passerende gewone dwergvleermuis
- passerende rosse vleermuis

Vleermuisronde 23 juni 2022

21:05 uur - 24:05 uur

25-21°C, licht bewolkt, wind: 1-2bf

Legenda

- gewone dwergvleermuis (foeragerend)
- passerende gewone dwergvleermuis
- passerende laatvlieger
- passerende rosse vleermuis

